

Učebné osnovy vyučovacieho predmetu Hra na sopránovej zobcovej flaute pre 2. ročník

1. Záhlavie

Názov predmetu	Hra na sopránovej zobcovej flaute
Učebný plán	č. 5
Časový rozsah výučby	1,5 hodina týždenne
Ročník	druhý
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – primárne umelecké vzdelávanie
Kód a názov odboru štúdia	hudobný odbor
Dĺžka štúdia	štyri
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Jana Kubová
Koordinátor ŠkVP	Jozef Kolesár
Schválené	27. júna 2013

2. Charakteristika vyučovacieho predmetu pre primárne vzdelanie

Vyučovanie hry na zobcovej flaute je vhodnou metódou v systéme hudobno-vzdelávacej elementaristiky. Táto skutočnosť má viacero príčin. Okrem toho hra na zobcovej flaute je akousi základnou bázou pre hru na iných dychových hudobných nástrojoch.

Je výborným prípravným hudobným nástrojom pre všetky drevené nástroje a pri správnom usmerňovaní žiaka pre nástroje plechové. Žiaci pri vyučovaní na zobcovej flaute získavajú schopnosť naučiť sa :

Dychovej hygieny, správneho držaniu tela, frázovaniu, nasadzovať každý tón jazykom, práca rúk - zakrývať správne diery na hudobnom nástroji.

Žiaci rýchlo nadobudnú schopnosť spoločnej súhry v **duete** alebo **triu**, kde sa cibrí ich hudobný sluch, zmysel pre rytmus a schopnosť harmonického myslenia. Pre hru na zobcovej flaute máme výber barokovej a súčasnej literatúry, ktorá je veľmi rýchlo prístupná pre sólovú hru, a pre rôzne komorné súbory, kde majú žiaci možnosť rozvíjať svoju hudobnosť a muzicírovanie.

To všetko sú veľmi dôležité atribúty zdravého vývinu detského organizmu. Význam takejto iniciatívy má u dieťaťa aj veľmi vyhranený zdravotný rozmer. Nie je to isto náhoda, že hra na z o b c o v e j flaute slúži ako podporná liečba pri astmatických poruchách, prípadne môže slúžiť ako prevencia pred negatívnymi prejavmi v dýchaní jedinca.

Nezanedbateľná je aj ekonomická stránka. Z o b c o v á flauta je cenovo jedným z najdostupnejších hudobných nástrojov, čo je možné využiť pri vytváraní zdrojov motivácie.

3. Ciele vyučovacieho predmetu pre primárne vzdelávanie

Všeobecné ciele primárneho vzdelávania

- rozvíjať kreatívne myslenie, tvorivé myslenie,
- rozvíjať emočnú inteligenciu, pestovať zmysel pre dobro a krásu ,
- budovať v dieťaťi hodnotový systém a obranyschopnosť voči tlaku reklamy, gýču, preferencii materiálnych hodnôt,
- usmerňovať dieťa k vyšším duchovným hodnotám, formovať mravné myslenie.

Všeobecný cieľ vyučovacieho predmetu

- osvojovať a prehĺbovať základné princípy hry na z o b c o v ú flautu,
- chrániť ho pred povrchným spôsobom hrania a viesť k správny návykom,
- upevňovať sebakontrolu pri používaní nástroja, podporovať samostatnosť v príprave na hodinu.

Špecifické ciele vyučovacieho predmetu pre 2. ročník

Vzdelávanie v hre na z o b c o v ú flautu smeruje k tomu, aby žiaci dokázali:

Kognitívne ciele:

- rozširovať tónový ambitus do úrovne c1 – b2,
- zdokonaľovať reberno-bránicové dýchanie a oboznámiť žiaka o fyziologickej funkčnosti bránice,
- špecifikovať rozdiely mäkkého, rovného a ostrého tónu,
- preukázať vedomosti o interpretácii nôt v hodnotách celá, polová s bodkou, štvrt'ová s bodkou, osminová s bodkou a šestnástinová v taktach 4/4, 3/4, + pomlčky
- definovať základné zložky v skladbe takt, tempo, dynamiku....,
- analyzovať skladbu po rytmickej stránke – rytmické zvláštnosti ako synkopa, noty s bodkou, ligatúra, korunka, alla breve
- vysvetliť a aplikovať základné dynamické pojmy – piano, forte, crescendo a decrescendo, ritardando
- rozlišovať spôsoby hry - prima a seconda volta, da capo all Fine, legato, tenuto, staccato
- opísať odlišnosti v tvorbe melodických ozdôb – príraz, dvojitý príraz, odraz, dvojitý odraz, náraz, natriel,

- aplikovať v skladbe získané elementárne úkony: zmysel pre rytmus, intonáciu, správna artikulácia pri tvorbe tónu,
- posúdiť kvalitu svojej interpretácie – slovne sa vyjadriť

Psychomotorické ciele:

- zvládnuť súhru rúk v primeranej zručnosti a náročnosti - zdokonaľovať prstovú techniku,
- interpretovať kvalitu tónu a intonáciu v primeranej náročnosti ročníka,
- vštepiť im správne inštrumentálne návyky – dýchanie, prácu rúk, pozíciu hlavy, pozíciu nôh,
- budovať zmysel pre kvalitu – posadenie **z o b c a** medzi pery a tvoriť jednotlivé druhy tónov – rovný tón, mäkký tón, ostrý tón,
- zaviesť cvičenia na zdokonaľovanie prstovej techniky,
- rozvoj rytmického cítenia – hodnoty nôt (celá, polová, štvrt'ová, osminová + hodnoty pomlčiek + polová nota s bodkou a štvrt'ová nota s bodkou + šestnástinová nota) v rámci základných metrických predpisov (2/4, 3/4, 4/4, 2/2),
- ovládať spôsoby hrania a schopnosť rozlišovať typy artikulácie – legato, non legato, staccato, portamento,
- hrať bez zrakovej kontroly na základe hmatovej orientácie nasadzovať dlhé tóny v celej hodnote a nasadzovanie štvrt'ových nôt v rámci stupníc, T5, melódiu v prednese
- interpretovať základné melodické ozdoby – príraz, náraz, odraz, nátril,
- uvoľňovať motorický aparát pri hraní – uvoľnenosť prstov a zdokonaľovanie prstovej techniky, správna poloha rúk pri zakrytí dierok.

Afektívne ciele:

- upevňovať vzťah k umeniu, hudbe a hudobnej interpretácií poukazovaním na vhodné vzory,
- postupne viesť smerom k výrazovosti **p r e d n e s u** a tým pestovať estetické cítenie žiaka, jeho hudobnícky intelekt – vnímať krásno hudby a poskytnúť mu priestor pre sebarealizáciu + odblokovať podľa možnosti pocit trémy
- nácvik jednoduchých skladbičiek, prípadne aj so sprievodom iného hudobného nástroja – emotívne precítiť skladbu,
- rozoznávať charakterovú rôznorodosť na ľudových piesňach – ťahavé, veselé, regrútske, pochodové, tanečné ako polka a valčík,
- mať zážitok a radosť z interpretácie akejkoľvek skladby.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie pre primárne vzdelávanie

Formulácia a vypracovanie výchovných a vzdelávacích stratégií vychádzajú z kľúčových kompetencií stanovených ŠVP a ŠkVP a smerujú ku spoločnému postupu, ako priviesť žiaka k ďalšiemu rozvíjaniu kompetencií.

Základné kľúčové kompetencie a spôsobilosti žiaka v 2. ročníku v predmete hra na **z o b c o v e j** flaute rozvíjame nasledovne:

1. sociálno-komunikačné spôsobilosti – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vyjadrovať sa súvislé prostredníctvom verbálnej i non verbálnej komunikácie, výstižne a kultivovane primerane veku,
- dokázať určitý čas sústredene pracovať na skladbe, náležite reagovať na zmeny,
- využívať ústretovú komunikáciu - mimiku i gestikuláciu pre vytváranie dobrých vzťahov, s ktorými prichádza do kontaktu – spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a inými ľuďmi,
- adekvátne reagovať, vyjadrovať svoj názor, využívať technické prostriedky osobnej komunikácie,
- rešpektovať kultúrnu rozmanitosť a preukazovať záujem o primeranú formu medzi kultúrnej komunikácie.

2. spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- používať v každodenných situáciách modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (projekty, vystúpenia, koncerty, výstavy),
- uplatňovať logiku v hudobnej teórii a rozbere skladby,
- divergentnými tvorivými úlohami žiakovi rozvíjať logiku a logické postupy jeho fantáziu a intuíciu,
- hľadať rôzne varianty nápaditého, objavného riešenia,
- rozvíjať si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov.

3. spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- integrovať IKT do vyučovania v ZUŠ – samostatne a efektívne vyhľadávať a využívať učebné a informatívne zdroje z internetu,
- študovať elektronické hudobné nástroje,
- aplikovať hudobný výukový softvér – notový editor – nový spôsob učenia sa.

4. spôsobilosť učiť sa učiť sa – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- získať schopnosť samostatne cvičiť,
- systematicky sa pripravovať na hodiny nástrojovej hry,
- zlepšovať svoju vytrvalosť a iniciatívu,
- efektívne si osvojovať poznatky a študijné návyky,
- hodnotiť informácie a využívať ich vo svojom učení a v iných činnostiach.

5. spôsobilosť riešiť problémy – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o problémových situáciách,
- vedieť vyjadriť a sformulovať problém,
- hľadať informácie, navrhovať riešenia – nové vlastné....
- korigovať nesprávne riešenia,
- učiť sa byť empatický, ale aj asertívny.

6. osobné, sociálne a občianske spôsobilosti – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- uvedomovať si svoje potreby, práva a povinnosti v škole i mimo nej aktívne ich realizovať,
- odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody,
- uvedomovať si svoje silné a slabé stránky,
- aktívne si chrániť svoje fyzické a duševné zdravie,
- sústreďovať sa na kvalitu a vhodnosť svojho výberu voľných činností,
- kontrolovať vlastné konanie (vrátane násilných a seba zničujúcich modelov konania)
- podieľať sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v skupine a dobrých medziľudských vzťahov,
- chápať význam a podstatu legislatívnych zákonov a spoločenských noriem: rešpektuje práva ostatných ľudí,
- chápať základné ekologické a environmentálne súvislosti a rozhodovať sa v záujme ochrany zdravia jednotlivca i spoločnosti.

7. spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie,
- dokázať pomenovať druhy umenia,
- rešpektovať vkus iných ľudí a smelo i tolerantne vyjadriť svoj názor i vkus,
- dokázať sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- poznať pravidlá spoločenského kontaktu, správať sa kultúrne, kultivovane,
- uvedomovať si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- poznať základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- poznať elementárne pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- ceniť si a rešpektovať kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- byť tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr,
- poznať a vážiť si naše kultúrno-historické tradície a dedičstvo.

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Metodické a didaktické usmernenie (Metódy a formy práce) :

V 2. ročníku predmet hra na z o b c o v e j flaute nadväzuje na 1. ročník primárneho vzdelania, preto osvedčeným médiom pedagogického procesu je hra na primeranej mentálnej úrovni žiaka atď. Jestvujú rôzne náhľady na metódy a formy výchovno-vzdelávacieho procesu.

Učiteľ je povinný v žiakovi rozvíjať okrem hudobnej a technickej zložky aj emocionálnu zložku výchovy, vytvárať predstavu muzikálne a technicky dokonalej hry všetkých študovaných skladieb. Vytvárať a rozvíjať zmysel pre štýlový prejav hry na z o b c o v e j flaute.

Metódy	Formy práce
<ul style="list-style-type: none"> - motivačné - expozičné - demonštračné - mimovoľného učenia - imitácia - fixačné - diagnostické - individuálneho prístupu 	<ul style="list-style-type: none"> - individuálna práca na vyučovacej hodine - využitie audio - vizuálnych didaktických pomôcok - názorná demonštrácia učiteľom - spoločná hra učiteľa so žiakom - pozorovanie interpretačných výkonov na koncertoch - domáca príprava

6. Učebné zdroje pre 2. ročník primárneho vzdelávania

Hudobná literatúra, ktorá je odporúčaná v týchto učebných osnovách, slúži k základnej orientácii učiteľa a je možné variovať študijný materiál podľa pedagogických skúseností učiteľa a podľa individuálnych dispozícií žiaka a prípadne zdrojmi z internetu.

Hudobný materiál (výber):

KLEMENT , Miloslav : Škola..., - pokračovanie....,

DANIEL , Ladislav : Škola..., - dokončiť I. diel a začať II. diel (používať buď starú alebo novú verziu).

Prednesové skladby (výber):

1+1 – 24 piesní a tancov z Vietorisovho kódexu a Pestrého zborníka pre z o b c o v ú flautu a gitaru (výber) Opus, Bratislava.

MELKOVIČ , Ján : Čačky, hračky – pre z o b c o v ú flautu a klavír (výber), Opus, Bratislava.

BLAHA , Ondřich : Album populárnych skladieb pre z o b c o ú flautu a klavír (výber) Moravské hudobní vydavateľství, Brno.

GRUBER , Rudolf : Snadná dueta (výber), Edition Panton, Praha.

Telemann, G. Ph : Ein dutzent Menuette.

Web Friedrich Hofmeister Musikver Lag Leipzig : aus dem „, Notenbuchlein fur A N N A M A G D A L E N A B A C H „,

KAPR , Ján : Pískanky – výber

KOLEKTÍV : Chrestomatija dl'a flejty : album prednesových skladieb (výber), Editio Muzyka, Moskva.

7. Obsah primárneho umeleckého vzdelania pre 2. ročník v predmete hra na s o p r á n o v ú z o b c o v ú flautu

Kompetencie	Výkonové štandardy	Kritéria, metódy a prostriedky hodnotenia
-------------	--------------------	---

Učiť žiaka:	Žiak vie:	Žiak vedel:
<ul style="list-style-type: none"> - využívať vedomosti, zručnosti, návyky - motivovať žiaka k nástroju a dať mu priestor pre sebarealizáciu 	<ul style="list-style-type: none"> - aplikovať notový zápis v hre - uplatniť vedomosti v hraní stupníc do 2. predznamenaní a vedieť plynule hrať cez jednu oktávu 	<ul style="list-style-type: none"> - pohotovo čítať a následne aplikovať notový zápis v hre - v primeranom tempe a plynule hrať danú stupnicu
<ul style="list-style-type: none"> - zvládnuť technické základy hry na z o b c o v e j flaute 	<ul style="list-style-type: none"> - uplatniť vedomosti v hraní T5 	<ul style="list-style-type: none"> - plynule a v primeranom tempe zahrať rozložený T5
<ul style="list-style-type: none"> - aplikovať dynamické a tempové označenia 	<ul style="list-style-type: none"> - využívať dynamické a tempové označenia 	<ul style="list-style-type: none"> - správne tvoriť dynamiku a odhadnúť tempo
<ul style="list-style-type: none"> - rozvinúť melodické a metroritmické cítenie 	<ul style="list-style-type: none"> - aplikovať hru na ozvenu v ľudovej piesni 	<ul style="list-style-type: none"> - zahrať v primeranej náročnosti na krátkych niekoľkotónových útvaroch
<ul style="list-style-type: none"> - hrať zložité rytmické útvary - zafixovať správne inštrumentálne návyky 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovať noty celú, polovú s bodkou, štvrtovú s bodkou a hrať noty v osminových a šestnástinových hodnotách, alla breve, 	<ul style="list-style-type: none"> - demonštrovať v hre dané rytmické útvary
<ul style="list-style-type: none"> - zvyšovať náročnosť na uvedomelú tvorbu tónu - zlepšiť cit pre intonáciu 	<ul style="list-style-type: none"> - tvoriť mäkký, rovný a ostrý tón - vhodne ukončovať tóny – mäkké, rovné, ostré ukončenie 	<ul style="list-style-type: none"> - tvoriť a ukončovať tón
<ul style="list-style-type: none"> - hrať základné melodické ozdoby 	<ul style="list-style-type: none"> - hrať –náraz, nátryl, príraz, dvojitý príraz, 	<ul style="list-style-type: none"> - demonštrovať dané melodické ozdoby
<ul style="list-style-type: none"> - schopnosť techniky správne 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovať základné druhy 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretovať legato, staccato, non legato v skladbe

<p>a s adekvátnym výrazom zahrať niekoľko skladieb rôzneho charakteru aj so sprievodom klavíra</p> <p>- naučiť sa súhre s iným nástrojom</p> <p>- nadobudnúť schopnosť spoločnej súhry v duete, triu</p> <p>- cibriť si hudobný sluch zmysel pre rytmus a schopnosť harmonického myslenia</p>	<p>artikulácií – legato, non legato, staccato, portamento</p> <p>- rozlišovať súhru s iným nástrojom</p> <p>- rozlišovať spoločnej súhry v duete, triu</p> <p>- rozlišovať a cibriť si hudobný sluch, zmysel pre rytmus a schopnosť pre harmonické myslenie</p>	<p>- interpretovať súhru s iným nástrojom</p> <p>- interpretovať spoločnú súhru v duete, triu</p> <p>- interpretovať svojím sluchom správny rytmus a cit pre harmonický prejav</p>
---	---	--

Obsah	Medzipredmetové vzťahy
<p>S e p t e m b e r</p> <p>1. Hygienické návyky 2. Škola L. Daniela I. diel – stupnica C – dur + legato, opakovanie 20 – lekcii 3. stupnica C – dur + legato, opakovanie 21 – lekcii 4. stupnica C – dur + legato + T5, opakovanie 22 – lekcii</p> <p>Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň</p> <p>O k t ó b e r</p> <p>1. stupnica C – dur + legato + T5 opakovanie 23 - lekcii 2. stupnica F – dur + legato, opakovanie 24 – lekcii 3. stupnica F – dur + legato, opakovanie 25 – lekcii 4. stupnica F – dur + legato + T5, č. 26, 1 – 4 , rytmus</p> <p>Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň</p> <p>N o v e m b e r</p> <p>1. stupnica F – dur + legato + T5, č. 26, 4 – 7 2. stupnica G – dur + legato, č. 27, 1 – 4 , rytmus 3. stupnica G – dur + legato, č. 27, 5 – 7</p>	<p>Hudobná náuka Zborový spev</p> <p>Hudobná náuka Zborový spev</p> <p>Hudobná náuka Zborový spev</p>

4. stupnica G – dur + legato + T5, č. 28 súhra, výber duet ponechať na celý rok.

Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň

D e c e m b e r

1. stupnica G – dur + legato + T5, Škola L. Daniela II. diel č.1,
2. stupnica B – dur + legato, č.1, + č.2, 3 – 6, tón gis1 rytmus 2/2, 3/2 + Pochod
3. stupnica B – dur + legato, č. 2, 3 – 6, tón - gis1
4. stupnica B – dur + legato + T5, č. 3, 3 – 6, tón - b2, alla breve + duo

Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň

J a n u á r

1. stupnica B – dur + legato + T5, č. 3, + Menuet
2. stupnica D – dur + legato, č. 4, 3 – 7, príraz, da capo al Fine
3. stupnica D – dur + legato, č. 4, + Pavana, Galliarda
4. stupnica D – dur + legato + T5, č. 5, 3 – 5, tón – h2

Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň

F e b r u á r

1. stupnica D – dur + legato + T5, č. 5, + duo, súhra
2. stupnica a – mol + legato, č. 6, 3 – 5 tón – c3, prima a seconda volta
3. stupnica a – mol + legato, č. 6, + Bourrée súhra
4. stupnica a – mol + legato + T5, č. 7, 3 – 5 hra spamäti

Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň

M a r e c

1. stupnica a – mol + legato + T5, č. 7 + dua tanečného charakteru
2. stupnica e – mol + legato, č. 8, 3 – 4 + Menuet
3. stupnica e – mol + legato, č. 8 – Menuet, č. 9, 3 – 7 tón – es2, ritardando, hra spamäti
4. stupnica e – mol + legato + T5, č. 9, súhra + Largo

Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň

A p r í l

Hudobná náuka
Zborový spev

Hudobná náuka
Zborový spev

Hudobná náuka
Zborový spev

Hudobná náuka
Zborový spev

1. stupnica e – mol + legato + T5, č. 10, dvojitý príraz 4 – 5, súhra
2. stupnica h – mol + legato, č. 10, dua
3. stupnica h – mol + legato, č. 11, 3 – 5, dvojitý odraz
4. stupnica h – mol + legato + T5, č. 11, dua, súhra, rytmus

Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň

M á j

1. stupnica h – mol + legato + T5, č. 12, 4 – 5, tón – gis2
2. stupnica d – mol + legato, č. 12, dua, súhra, korunka
3. stupnica d – mol + legato, č. 13, 3 – 6, nátril
4. stupnica d – mol + legato + T5, č. 13, súhra, rytmus

Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň

J ú n

1. stupnica d – mol + legato + T5, č. 14, 4 – 5, náraz, dua, súhra, hra spamäti, prednes
2. stupnica g – mol + legato, č. 14 + Menuet, súhra, hra spamäti, prednes

3. s k ú š o b n á l á t k a

4. v y s v e d č e n i e

Základné vedomosti, zručnosti, má žiak ovládať po ukončení **2. ročníka**, aby mohol postúpiť do **3. ročníka** primárneho umeleckého vzdelania.

Sem patria merateľné a kontrolovateľné vedomosti, a zručnosti minimálne. Žiak ovláda technické základy hry na **z o b c o v e j** flaute a naďalej zdokonaľuje rozvíja melodické a metroritmické cítenie.

Je schopný plynulé, technicky správne a s adekvátnym výrazom zahrať vybrané stupnice a niekoľko desiatok drobných skladieb, sólovo i so sprievodom klavíra alebo iného hudobného nástroja.

Zafixovať si správne inštrumentálne návyky a zdokonaľiť, zlepšiť cit pre intonáciu.

1 stupnica + legato + rozložený akord T5

2 etudy rôzneho charakteru,

Hudobná náuka
Zborový spev

Hudobná náuka
Zborový spev

Hudobná náuka
Zborový spev

**1 ľudová pieseň naspamäť,
1 prednesová skladba.**

Žiak verejne vystúpi minimálne jedenkrát za polrok